

Posudek na bakalářskou práci ROMANY KOŠÍKOVÉ „Postavení kartografie ve výuce zeměpisu na školách“

Bakalářská práce Romany Košíkové „Postavení kartografie ve výuce zeměpisu na školách“ má 45 stran textu a obsahuje osm tabulek a devět grafů. V seznamu použité literatury je uvedeno 35 citovaných děl, z toho 16 školních učebnic a 9 dokumentů. Ve všech případech se jedná o české publikace.

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na didaktické téma výuky kartografie v rámci zeměpisu na základních a středních školách. Hlavním cílem je hodnocení výuky zmíněného tematického celku, a to prostřednictvím rozboru závazných rámcových vzdělávacích dokumentů, obsahové analýzy vybraných učebnic a vlastního dotazníkového průzkumu na vybraných školách. Autorka se tedy věnuje zamýšlenému (zjištění požadavků na výuku kartografie) a dosaženému (co si žáci z výuky skutečně odnáší) kurikulu.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol včetně úvodu a závěru. Ve druhé kapitole autorka představuje postavení kartografie v oficiálních školských dokumentech, uvádí klíčové kompetence, koncepce a očekávané výstupy tématu kartografie a zamýšlí se hlouběji nad přínosem zaváděných rámcových vzdělávacích programů (RVP). V další kapitole přistupuje k rozboru učebnic jak pro základní, tak střední školy. Učebnice a pracovní sešity z různých nakladatelství hodnotí vhodně po obsahové stránce na základě analýzy výskytu klíčových pojmů a obrázků. Na každém školském stupni vybírá dle svého názoru tu nejlepší učebnici. Škoda jen, že autorka nepracuje se všemi učebnicemi věnujícími se alespoň částečně kartografii, což činí výsledky hodnocení neúplnými. Čtvrtá kapitola je věnována metodice a výsledkům vlastního dotazníkovému šetření, které autorka provedla na třech středních školách, kde oslovila celkem 161 žáků druhých a čtvrtých ročníků. Tento chvályhodný počet dotázaných odpovídal na čtyři otevřené otázky, které měly autorce pomoci vyhodnotit stav znalostí o kartografii, názor na výuku kartografie a pochopení jejího významu. Na základě diskuze výsledků šetření autorka dochází k závěrečným tvrzením.

Po obsahové stránce mám k předložené práci pouze jednu výraznější výhradu, která se týká ucelenosti celé práce. Hlavního cíle, tedy hodnocení výuky tematického celku kartografie na školách, se autorka snaží dosáhnout pomocí několika rozdílných přístupů. Za velmi vhodné považuji využití zamýšleného a dosaženého kurikula jako nástrojů pro hodnocení výuky. Tyto dvě roviny kurikula však nelze vnímat bez roviny třetí, kterou je kurikulum realizované. To bývá vymezováno jako učivo skutečně předané žákům konkrétními učiteli v konkrétních školách a třídách a bez jeho uvažování je provedené hodnocení neúplné. Žáci sice v rámci dotazníkového šetření odpovídali částečně i na otázku, jaká byla výuka kartografie, ale vzhledem ke skutečnosti, že část z nich ani nevěděla, co kartografie je, nelze tento způsob hodnocení realizovaného kurikula považovat za dostatečný. Vhodné by bylo věnovat více prostoru diskuzi o realizovaném kurikulu se samotnými učiteli. Naopak rozbor učebnic sice vhodně doplňuje didaktické téma kartografie na středních školách, kvalitnímu a úplnému zhodnocení učebnic by však musela být věnována samostatná práce. V předložené bakalářské práci bohužel nemá kapitola věnovaná rozboru učebnic žádné propojení na vlastní dotazníkové šetření.

Po formální stránce se na první pohled jeví práce jako kvalitně zpracovaná, při podrobném přečtení však kvalitu práce snižuje množství slohových a pravopisných chyb (neodpovídají pády a předložky, čárky ve větě atd.). Zmínila bych například špatné používání pojmu kurikulární místo správného kurikulární v celé práci či „Hodnocení výuky“ u grafu č. 5. K vyhnutí se těmto chybám by přitom jistě stačilo si důkladně pročíst odevzdávaný text. V trojicích stejných grafů 1, 2, 3 a 7, 8, 9 by bylo vhodné zvolit jednotné barevné rozlišení jednotlivých kategorií, jinak se možnost srovnání stává velmi obtížnou. Literatura i použité dokumenty jsou v práci řádně citovány.

Předložená bakalářská práce je věnována velmi zajímavému, aktuálnímu a nosnému tématu z oboru didaktiky geografie. Přes všechny výše uvedené výhrady doporučuji práci k obhajobě.

Na závěr bych ráda položila autorce tyto otázky:

- 1) Seznámila jste s výsledky svého dotazníkového šetření učitele zeměpisu daných tříd? Pokud ano, jak na výsledky reagovali a čím si je vysvětlovali?
- 2) Na závěr práce uvádíte, že ji považujete za „dobrý můstek k dalšímu výzkumu, který bych chtěla provádět ve své diplomové práci“. Nedá mi se tedy nezeptat, jaký výzkum plánujete.

V Praze dne 14. září 2008

Mgr. Pavlína Netrdová